

Giesme pirmoji.

— T a s a. —

Kurių matymis perima stebuklu didžiausiu.

* * *

Kad jau žemę apžiūrēt szviesios akys gavo,
Žvelgk ant dangaus stebuklą, pakelk galvą savo,
Kaip tai anos galybės mažas supratimas:
Kur saulės tekėjimas, kur nusileidimas!
Kame teip placziios szalys kraszto galus randa?
O stebuklai! isz tenais žmogų perkurn's gando.
Ten tvysk' žaibai, ten vėjai debesis atvaro,
Tenai trenksmus baisingus smarkus griausmai daro.
Žiurėk ant dangaus giedro, ant ano szviesybės,
Kuri aptenk vis' žemei, ant žvaigždžių greitybės:
Ein' virsz tamsių debesų szviesybės nekaito,
Ik metus gryžtai susek', žingsnius amžių skaito,
Szvieczia szviesiaus už ugnį, nog pat pradziios svieto,
O mažiausia pragaisztis szviesos nēr regėta.
Vis jas vienaip kiekvieno reg' akys atvertos,
O nors amžius iszbuvo, rod's szendien sutvertos.
Veizdėk ant dangaus kelių, kaip saulē ir mėnuo
Teka, leidziasi laiku visais metais vienu.
Kaipgi isz tų gražiausių, žmogau, stebis vietų,
Kur ne szimtai tukstanczių yr žvaigždžių sudėtu!
Nevens tokioms grožybėms neatsistebėjo,
Kurias Dievas inkurdams teip tvirtai padėjo!
O, tarsi, jog jos niekad negali pražuti,
Tokios dangaus tvirtybės tur amžinoms buti!
Ne, pragaisz it szeszėlis niekados nebuves

161042

Arba pražus kaip medis nog drėgnies supuvęs.
Dings ir žemė, ant kurios gyvenimus statom
Ir saulė, šviesos visos, kurias dabar matom.
Amžiai baigsis, sviestas žus, o po tos baisiausios
Dienos neb'liks pasaulės dulkelės mažiausios.

*

*

*

Ateis greičiausiai ar vėliausiai toji diena baisioji,
Nog visų per tolymus amžius paslėptoji.
Kad tukstant' kartų medis, mainys dažą žalią.
Kad žmonių milijonai klups prieš myrio galę;
Naujos šalys iš senų kelsis sugriuvimo,
Naujos minios po senų atgims išmirimo,
Kad rustingos giminės pakels muszij naują
Ir vėla, kaip kitu kart, pralies brolių kraują.
Kada mokslas ras vėliausiai tokius pasekėjus,
Jog netikės, kad viskas žus laikui praėjus;
Sudna diena tur ateit: o, žmonės, žinokit,
Ir jus, tvirti karaliai, laukkit ir bijokit!
Staigu renkas' debesys, kruvon susivaro,
Visoj pasaulej ganstoj tamsa pasidaro.
Jau smarkios kyla vėtros toj dienoj rustingoj.
Žmonių namai, paminklai tuoj griuvij pradingo.
Tvirti ramščiai nebegal anų užturėti.
Jau ant kalnų aržuolai su žemėms krutėti
Praded, daubos ant žemės baisia suardytos
Rodo versmes atvertas, kitkart nematytas.
Kriok inszėlusi jurė, perženg' krasztus savo,
Užliej' skardžius, kurių tvan's kitkart nepagavo.
Vilnys kilst ing padanges, jurių dugnus plauna,
Su didžių trenksmu kietus pakraszczius užgauna.
Akloj tamsoj' paskendo pats dangus žvaigždėtas,
Šviesus mėnuo rodosi kaip krauju aplietas;
Nyksta saulė, spindulių jos šviesa pražūsta,
Visas sviestas paskendęs tamsybėje plusta.
Gilume dangaus griauja skaudžiausia griauštinė,
Nog jos trenksmo dreb' žemės šalis paskatinė.

*

*

*

Jau triubos tarp debesų duodasi girdėti,
Kad kiekvienam išgąstį in širdį indėti,

Po visas svieta szalis griaud' labai baisingai,
Po tam visam dejavims atliepia graudingai.
Žemē lig pat viduriui smarkiai sudrebėjo,
Dangaus tvirtos galybės ardyties pradėjo.
Trenksmai baisus, kitados reiszketis mirimo,
Dar mirusius isz kapų gyvais iszvadino.
Niekad visas sutvērims to dar negirdėjo,
Ir perkunas teip smarkus niekad negrumėjo,
Jokios triubos nebuvo balsas teip garsingas,
Nog kurio sudrebētu dangus stebuklingas.
Kad aniuolams, kilusiems in aklą puikybę,
Dievs norėjo parodyt kokią tur galybę,
Leido griausmus ir žaibus, kad paveikt szėtoną,
Kurs nenorėj pažiti visgalingą Poną;
Baisus buvo tie ginklai teip smarkaus graudimo
Kritę staiga ant velnio liudno prapuolimo;
Bet smarquesnė, baisesnė bus gri austynė toji,
Ką kils, kad ateis sudo diena nelaŭ oji.
Teip nupuolę aniuolai pekloj tur kentėti
Kokį rupesti žmogui tad reiktu turėti?
Kad dangaus gyventojai papuola in grieką,
Kasgi tad menkai dulkei žmogui pasilieka?
Nė vieną tinginiavym's szventu nepadaro
Kas meld', praszo, Dievs dangaus tam duris atdaro.
Jei nori szventu stotis, ingyti ramybę,
Reikia turēt dorybę ir szventą stiprybę.
Kol blaksztienu, gyvs budams, amžinai neglausi,
Be vargų ir rupesczių atsilsio nebgausi.
Visiems regintiems saulę ant žemės yr likta
Veiktis ir iszlaikyti pageidimą piktą.
Taigi geriaus paveikti ir dziaugsmą turėti,
Nė kaip Dievui tarnauti ir melstis tingėti.

*

*

*

Jeigu savo likimą in dangų pažytu,
Ant numirties ir sudnos dienos jai atmytu,
— Žmogus koj os niekados ant pikto nekeltu
Ir bjaurus pageidimai jį gūndyti liautu.
Silpnasis szalin kreiptus nog grieko nedoro
Ir kaip myrio saugotuos piktų szirdies norų.

Velnio sėklos didystė, kad vėl virszų gauti,
Neturėtu jau geismo keltis karaliauti,
Nes kad tą verksmo dieną minėti pradėtu,
Kiekviens vietoj pikt' daryt baime sudrebėtu;
Balsas triubos negirdėts patrauktu jo ausį,
Atmįtu, jog gyvastis — ne amžiai ilgiausi.
Žiurėk, kaip kapai tamsus patys atsidaro,
Ir kaip mirusius gyvais isz žemės iszvaro
Tokia baisi regykla, visaties verkimas,
Yr' niekados nedatirts piktybės jautimas.
Szvento žmogaus geruoju, ar per pabaudimą,
Niekados nieks nog gero ne'tkreips apsėjimo:
Tar' toksai, jog dangiszką sau tėviszkę gavo,
— Žemės daigtus niekįdams brangin' duszią savo.
Veltu geidž' smertis tokį žmogų pabaidyti,
Veltu prieszas nor kuną kankynėms žudyti:
Su anais susirėmus gal toks atsispirti,
Žinodams, jog geriaus yr' nekaltu numirti.
Duszia, kuri sunkiausioj vien skensta kaltybėj,
Rodo mums sudną dieną smarkiausioj baisybėj:
Bėgk' nog pikto, o veizdėt drąsesniai galėsi,
Ant baugių dienų, kurias da toliaus regėsi.

*

*

*

Jug nedrįstam prie žalczio prieit suringiuoto,
Kad matom nuodus jojo gylio dviszakuoto;
Jį slenkantį sutikęs nusiganst' ne vienas,
Baisu yr' basoms kojoms eiti per velėnas;
Bet norint gražiai margu žalcziu pasidžiaugti,
Reikia pirmiaus jo gylį isz kramės isztraukti.

*

*

*

Pakilk, o dvasia mano! pakilk szirdie mano!
Nes tu, kad sviets nēr' regiams per tamsybes tvano,
O mums tylinczios naktys skanų miegą duoda,
Mėgsti viena klejoti po tamsybę juoda;
Apsakyk sudnos dienos valandas verksmingas
Kurių niekad nematė da žmogus vargingas,
Kad baimė ir rupestis, skaudus surēmimas
Suspaus szirdį, o kuną prislėgs nualpimas,
Sakyk, kas bus su žeme, kur mes pasidėsime?

Ir kokius sunkius vargus anuom laik turėsime?

*

*

*

O regėjimas baisus! o diena verksminga!
Pirmai žemė stovėjo ant vietos laiminga,
Sukdamos vieta savo nog pat pradžios duoti,
Szviesi buvo danguje žvaigždėmis apklota,
Kurios vienaip tekėjo be apsikeitimo,
Ir mums darė veizdintiems smagų patikimą:
Vienos, idant but žiemos naktimis veizdėtos,
Kitos ant pavasario, ant rudens padėtos;
Antros per versmės jurių perplaukiant gilumą,
Rodo kuriuom reik keliu vest laivo sunkumą....
Mėnuliui liepta virszų vandenų daboti,
Tvystant arba nusekant nog jų neatstoti....
Saulei yra sakyta, kad szviesa negestu,
Kad ant žemės spindulius visur lygiai mestu,
Idant kasdien linksmytu visą sutvėrimą,
Kad tas kilęs isz miego gyvent, krutēt ima.
Ant tos žemės, ant kurios teip linksmai gyvenam,
Kurią dangus parėdo ir kur žiedus menam,
Vieta džiaugsmų visokių — saldybių, linksmybių,
Dar jau Vieszpats neatsiuncz' ant josios gėrybių.
Ranka jo jau parstoja brangią naudą pilti,
Tėv's jau atēmė vaikams amžin gerą viltį.
Nebyr szviesybės, kuri teip žmonėms patiko,
Tamsą už rudens nakties didesnę paliko,
Jau ant amžių pražuvo pirmoji grozybė,
Valdžią savo užtraukė juodoji tamsybė.
Nebyr' szviesos, jau niekad n'iszvysim saulelės,
Tik žaibai tvyks kaip liepsna skaudžiausio perkuno,
Gadin akis, trek' žemę gadin kožną kuną.
Dangų siekentie kalnai dabartės sugriuvo,
Ir upių ir szaltinių vandenys pražuvo.
Tvirta žemė gyventi žmogui pastatyta,
Skaldos nog drebėjimo giliai suardyta.
Taip tai po Tavo valdžia, o Dieve Augszcziausias!
Nebgal vietoj pastovēt daigtas nors tvircziausias!

*

*

*

(Toliaus bus)

Nesiprieszink.

Komedija 1 akte.

Lenkiskai paraszyta Z. Przybylskio. Lietuviszkai sutaisė Selimas.

— T a s a. —

Kanaporis.

Oi... kartais perdaug atkakli!... Nusileidžiu jai ant kožno žingsnio. Taigi kaip jai pasakysiu, kad noriu Anielią išleisti už tamstos — tai, kad man pasiprieszinti, gatava ją išleisti už kito — už pirmo, kurs jai po ranka pasipainios, kad tik nepadaryti to, ką asz noriu!

Balandis (lyg jam būtų atėjusi laiminga mislis).

Už pirmo, ką jai pasipainios po ranka? Laukk, tamista — laukk. Ateina man genijaliszka mislis į galvą!... Asz busiu tuo pirmu — teip, asz busiu pirmu!...

Kanaporis.

Kaip tai pirmu?... Nesuprantu.

Balandis (pasididžiuodamas).

Netiktai moku gerai iszvirti pietus, bet moku irgi gerai mislyti! Busiu pirmu... Tiktai mums reikia iszjieszkoti kito....

Kanaporis.

Esu tamsus kaip czebatas. Jukgi Anielios sykiu už dviejų iszleisti negaliu. Czia ne Turkija.

Balandis.

Turkija ne Turkija — man vistiek. Asz irgi turku neesu. Brangus Jonai, nenori manęs suprasti. Pacziai

pasakysi: brangi pacziute, norecziau iszduoti Anielią už... už... už (mislija) o.... padėkime sau, už jusų darbiniko Juozo — pati užriks: niekada — niekados! — tą — szitą — o asz tuo tarpu pasisuksiu su bifszteku, pasilaižysiu — fertig.

Kanaporis (juokiasi).

Už Juozo?... O jis nebutų tam prieszingas.... geras, doras vaikinass, net sau truputį skatiko susidėjo.... Už Juozo?... O tai isz tamstos szposininkas!

Balandis.

Asz turiu savo politiką galvoje — ir su bobomis moku kariauti.... Mano pirma pati — Pondieduok jai daugų — buvo ragana boba, kaip priguoli, o jukgi visi žino, kaip ją numal-szinau.... Tiktai drąsiai, tiktai at-sargiai, tiktai mitriai — o viskas eis teip szvelniai, kaip per sviestą. Asz czia ateisiu popiet ir esu tikras, kad reikalą pabaigsime.... brangus uoszvi!....

Morta (į szalį).

Viską tą ponia žinos.

Balandis (mokina Kanaporį, kaip turi kalbėti).

Už Juozo — toki mano valia — asz teip noriu, supranti — asz galva namų — ir fertig!.... (iszeina).

Kanaporis.

Asz — galva namų!... Duotų man Magdē fertig — kaip pasakyciau, kad asz esu galva namų!... (Szaukia) Morta — eik, papraszyk czia ponią, tiktai gražiai, labai gražiai — supranti....

Morta (iszbēga)

Gerai — tuojau.

Kanaporis (vienas).

Kaip su ja pradēt!... Pakels pragarą, užrēks manę, apsvaigins — Kad ta moteriskē negavo dar dziovos, tai mielaszirdystē Dievo!... (mēto rankomis, lyg rengtųsi kalbėti su paczia). Ne, nepasakysiu, kad esu galva namų — pasakysiu: miela Magde, žmona mano, sutverta ant abrozo ir paveizdo.... (pertraukia) ne, teip negerai.... „Magdute — sēs-kis pacziute“.... arba „duszele, matai: svarbios aplinkybės verczia manę....

SCENA KETVIRTA.

Kanaporis, Magdē, įėjo priesz valandą, žiuri nusistebėjus ant savo vyro, kurs atkartodamas paskutinius žodžius, painiojasi ir kloniojasi jai.

Kanaporis.

.... Svarbios aplinkybės....

Magdē.

.... O tai kas?.... Ką czia spardaisi?.... Isz galvos iszėjai?

Kanaporis.

(į szalį) Magde! Drasumą plynia paēmē! (prisiartina prie paczios, bucziuoja jai ranką su dideliu meilumu). Laba diena. Paszaukiau tavę. Sēs-kis, Magdute — czia — ant kedelės, o gal veliji ant kanapos — bus tau patogiau — nori stalelio po kojelių?

Magdē.

O man kam stalelis po kojų? Kas tai, ar asz raisza, ar ką?....

Kanaporis.

Dieve er gēk.... Ką tu dabar szneki!.... Raisza! (Magdē sēdasi, jis greta jos — valandą nieko sau nesako). Matai, duszele, kaip tu szendie gerai iszrodai — toki esi raudona — turiu su tavim pakalbėti — apie vieną daiktą labai svarbų.... Tiktai nesijaudink ir nepykk, nes asz viską užmirszi. Taigi svarbi aplinkybė....

Magdē (nekantriai).

Ar tu nors sykį pabaigsi?....

Kanaporis.

Pabaigsiu, kaipgi pabaigsiu.... Szitai, duszele, patēmyjau, o turbut ir tu patēmyjei — toki iszmintinga moteriskē, viską potēmys....

Magdē.

Praszau tavęs, negirk manęs, tik kalbėk toliau, nes, matau, kantrybės neteksiu....

Kanaporis.

Vieną valandėlę. Taigi patēmyjau, kad Anielia nuo tulo laiko yra kas žin delko nuliudus, užsimislyjus — tankiai dusauja — naktimis bunda, klajoja — abelnai toki lyg nesava. Taigi pamislijau sau (bucziooja jai į ranką), tiktai nepykk, mano szirdede, — taigi pamislijau — Anieliai jau laikas (žiuri į ją su baime ir atkartoja nedrąsiai), jau didelis laikas.

Magdē.

Didelis laikas? Ant ko?

Kanaporis.

Ant ko?.... Na, tai, lyg — kaip tai sakosi: iszduoti ją už vyro!.... (į save) Ant galo iszspringinau.

Magdė.

Už vyro? už vyro? Navatnas, daigtas, kad asz, motyna, visai nepatėmyjau, kad Anielia butų liudna, užsimislijusi, kad dusautų ir naktimis klajotu.

Kanaporis.

Klajoja per miegą!

Magdė.

Tu klajoji nemiegodamas. Yra ji linksma, naktimis miega, kaip užmuzšta, su kanuolėmis sunku ją prikelti, jau tai isz tos pusės — į tavę įsigimė, kriokiate teip, kad asz miegotie negaliu

Kanaporis.

Magde — czia ne svajonė — kaip tavę myliu . . . Reikia ją iszduoti už vyro!

Magdė.

Akyva labai, už ko norėtumei ją iszduoti? už ko?

Kanaporis (saldžiai).

Už ko? — atmink!

Magdė (piktai).

Už ko norėtumei ją iszleisti?

Kanaporis (sau pats).

Dabar bomba plysz! (balsiai ir greitai). Už Juozo — mūsų darbininko — toki mano valia — asz teip noriu! teip turi buti ir teip bus (pats sau) sziurpuliai manę ima!

Magdė (paszokdama nuo kedės).

Ką? ką? ką? Už Juozo? mūsų darbininko? Zmogau, ar tu isz galvos iszėjai? Man pirmiau plaukai ant ūelno iszdygs, nekaip pavelysiu tą padaryti!

Kanaporis (iszsigandęs).

Juozas darbsztus, geras, negeria . .

Magdė.

Tai kas isz to? Zinau, kad iszminatingas ir geras vaikinass. Kam tu lendi ne į savo reikalus? Asz pati jai vyrą iszjieszkosiu. Nenoriu kad isztekėtų teip nelaimingai, kaip asz. Užkariavai manę, užrėkei — suliesėjau, sunykau. Paėmei manę isz namų szviežią, kaip gruszią — o dabar kas isz manęs pasidarė

Kanaporis.

. . . . Magde — sakau tau, kad Juozas

Magdė (pertraukia).

Perstok nors syki su tuo Juozu — nes jį isz namų iszvarysiu. Ziurėkite tiktai, dukterį biznieriaus leisti už prasto darbininko — tai man garbė! Eis už biznierio.

Kanaporis.

Ką? ką? gal už Balandžio?

Magdė.

O kad ir už Balandžio!

Kanaporis (guviai).

Nėkados! nėkados! greicziau man plaukai iszaugs ant delno, nekaip leisiu savo dukterį už tokio vyro Eis už Juozo.

Magdė.

Teip? Drišti man prieszintis? Asz sakau, noriu, kad eitų už Balandžio.

Kanaporis.

Nori Balandžio? Nori Balandžio? — o asz noriu Juozo — ir fertig!

Magdė.

Pažiurėsime! (szaukia). Morta, Morta! — Pažiurėsime --- nori dukterį nelaimingą padaryti — kaip padarei motyną?

Morta (įbėga).

Klausau.

Magdė.

Tuojau nubėgsi pas Balandį, pasi-
kloniosi gražiai ir pasakysi, kad Ka-
naporiai praszo szendie ant pietų.

Morta (nori iszeiti).

Gerai, tuojaus.

Kanaporis.

Palaukk. Pasakyk — kad tai pati
Kanaporienė praszo ir kloniojasi.

Morta (kaip augszcziau).

Pati ponia — ne ponas.

Magdė.

Palaukk. Ineisi in pardavincyzią ir
pasakysi Anieliai, kad tuojau eitu ant
augszto. O sėdėk ilgai ir pasznekėk
su kiekvienu ant ulyczios, nes namie
nėra darbo! (inpykusi), turi man ant
tų paczių pėdų sugryžti, nes asz jus
visus szendie isz namų iszvaikysiu —
in tokį gerą upą invarė manę namo
vyras! ...

Morta (iszbėgdama).

O, kas tai do Ragana!

Kanaporis (nedrąšiai priedamas
prie Magdės).

Ale Magde ...

Magdė.

Duok man szventą pakajų — asz
dar apsirgsiu per tavę ... asz netu-
riu tiek sveikatos, kad visados pykti
... (apsimislijus). Neeis už darbi-
nyko — eis už biznieriaus — asz teip
noriu — o tu dabok savo pardavincyzią
(iszbėga).

SCENA PENKTA.

Kanaporis (vienas, trina rankas
isz džiaugsmo).

Nė nesitikėjau — o tai man nutiko.
Vargszas Juozelis, kad jam ta ragana
kokios skriaudos nepadarytų! ... Jai
to nereikia pirkti ... Na — viskas
nuėjo kaip per muilą. Anielia turės

namus — o kaip mano pacziutė insiki-
rės man iki kaklui, rasių pas juos ro-
mų kampelį. Parduosiu savo parda-
vincyzią ... ir szeip teip senatvę
perleisiu. Ant pietų jį užprasžė —
tai geras ženklas — reikia atneszti
bonką vyno (iszeidamas juokiasi ir
sako): „Asz teip noriu, toki mano
valia — noriu Balandžio“ ... (iszeina
per didesias duris).

SCENA SZESZTA.

Magdė, Morta.

Magdė.

Juožą pavariau nog vietos — tiesa,
gaila man vaikino, bet nog to laiko,
kada mano vyras paėmė jį po savo
priegloba, žiurėt in jį negaliu.

Morta (inbėga).

Balandis gražiai liepė tamistai pa-
siklonioti, rankeles pabuczuioti ir
pasakė, kad ateis ...

Magdė.

Gerai. — O neužmirszk padėti dar
vienos torielkos.

Morta.

Asz, ponia, pasakycziau vieną daig-
tą, tiktai bijausi.

Magdė.

O tu ko bijaisi? manęs? O kas tai,
asz turėcziau kad ir menką žodį kam
pasakyti?

Morta.

O, asz žinau, kad tamista gera kaip
aniuolas — ale asz bijausi. Kaip po-
nas dasizintu, da gatavas su lazda
manę iszmuszti, arba iszvartyti — o
kur asz atraszcziau geresnę vietą,
tokią gerą poniją (buczuiuoja jai in
ranką).

Magdė.

Nesibijok nieko, ponas tavęs nesu-
musz — tiktai kalbėk.

Morta.

Tai jau pasakysiu viską, nes man net szirdis plyszta, matant, kad tokią gerą ponią apgaudinėja, kad isz jos juokiasi.

Magdē.

Apgaudinėja? Juokiasi? Morta, ką tu kalbi? Kas manę apgaudinėja?

Morta.

Mūsų ponas susitarė su Balandžiu, kad tamistą nunerti

Magdē.

Manę? manę? nunerti?

Morta.

Susikalbėjo priesz tamistą. Balandžio merga viską man pasakė

Magdē.

Szventa Magdalena, ar tas tik teisybė?

Morta.

Kaip Dievą myliu! kad teip sveika bucziau! Musų ponas ir Balandis susikalbėjo, kad vis kalbės apie Juozą, lyg jis turētu imti Anielią, tai tamista, lyg tai butumei baisi pikeziurna

ir ragana — tyczia iszduosi ją už Balandžio.

Magdē.

Ką? ką? ką? asz pikeziurna? asz ragana?

Morta.

Teip pasakė — tegul ant vietos prapulsiu!(nuduoda kad verkia). Mislį, kad man szirdis isz gailesczio plysz tokia gera, minkszta ponia

Magdē.

Morta — Morta — laikyk manę, nes isz skuros iszszoksiu! Asz pikeziurna asz — tokia gera, minkszta, kantri! Palaukkite bedieviszki lieziuviai! Morta, ar tu matei, kad asz ką gyvenime bucziau nukriaudus mislia, kalba, arba darbu? Jau asz jam pataisysiu kepsnį, tam užmuszėjui žmonių pilvų! Kur ponas?

Morta (vis verkia).

Nuėjo vyno į sklepa — dėl Balandžio.

(Toliaus bus).

PIESZINIŲ I.

Isz Amerikos lietuviu gyvenimo.

Emigrantai dzeloj 1)

Pereitoj sabatoj in Zuikeviczius atvaževo isz Lietuvos du grinoriai:2) Petras Pakinkis, Zuikevycziaus pusbrolis, kuriam jis buvo iszsiuntęs szipkvortę3) ir Jonas Dvyliuks, Petro draugas, o Zuikevycziaus senas pažystamas ir kaimynas.

Abudu Zuikevycziai isz to neiszpasakytai dziaugėsi. Zuikevyczienė dziaugėsi, kad gavo du nauju burdin-

gieriu, o Zuikevyczia, kad tą vakarą galės lig valiai pasigerti.

Nuėjęs m miestą jis tuoj užordere-

1) jail — kalinys (džėla).

2) naujai atvaževusius isz Europos emigrantus Amerikiečiai vadina grinoriais — greenhorn (greenhorn, Irlandija).

3) szipkvortė — laivakortė.

vo4) apie ar tris sixelius5) alaus, porą painėzių6) degtinės, ir užprasžė savo geriausius bodes7), kad ant vakaro ateitu pas juos pasigerti.

Iszpradžią viskas ējo labai dailiai: Zuikevyczia atmuszė bertainio kamsztį, Zuikevyczienē leido isz bertainio alų in kodį ir neszė ant stalo. Svecziai gērē. Zuikevyczia, atlikę savo darbą, teipgi gērē.

Pirmą bertainiuką pabaigus, gaspadorius atidarė antrą. Svecziai juo daugiaus gērē, juo linksmiaus ir garsiaus sznekėjo, bet grinoriai, Petras Pakinkis ir Jonas Dvyliuks, isz kurių priežasties tas susirinkimas atsitiko, jausdamiesi nuvargusiais nenorėjo gerti, nē sznekėti. Visas tas susirinkimas jiems iszrodė labai dyvinu.

„Na ko jus, vyrai, atėjote in Ameriką, kad nieko negeriat?“ — užtėmijo jiedviem vienas isz sveczių, Motiejus Vilkaitis — „ar jus ir visados teip misliuate daryti?“

— „Na ne“ — atsakė baugiai Jonas, bet, matai, nuvargę, o vėl, matai, rupestis“....

„Koks rupestis? apie ką jus dabar rupinatės?“

— „Ve, matai, apie gyvenimą, apie darbą“....

„Et, kvailys ēsi matai Asz jau deszimtas metas Amerikoje, o da apie darbą niekad nesirupinau, po tris, brolau, po keturis dolerius uždirbu ant dienos Ar žinai, kiek tai butu rublių? — tai butu deszimts rublių su kapeikomis, suprantiti? pas jus ten nē gubernatorius tiek neuždirba, gyrėsi Vilkaitis. — Kad nori, tai tuoj gali eit ryto ir dirbt su manim, asz tau darbą duosiu, bet jei su manim dirbsi, pas mus turėsi ir gyvent. Mano pati burdingierius

kaip arklius szeria.

Zuikevyczienē iszgirdusi, kad Vilkaitis atkalbinėja nog jos burdingierių, kaip szoks ant jojo: tu, girdi, szioks, tu toks, mes tavę lyg gerą naudą ezion užsipraszėme, o tu mus dergsi, burdingierius isz mus namų viliosi?!

— Tai jus gal misliat juos ezion uždarę kaip nevalioj kokioj laikyti, to ve nesulauksit! ezia fri contri8), juodu gali eit gyvent kur nori!“ — atkirto Zuikevyczienei Vilkaitis.

„B-bai-gaž, M-motie, liaukies“.... — užtarė už savo paczią, artydamasi prie stalo, jau gerai užsitraukęs Zuikevyczia — „b-ba mat gal but negerai.“

— „Kas negerai?“

— „B-ba mat gali gaut iszmeti.“

— „Kas manę gal mest? jus duriniai, kvailiai!...“ — rėkė visu užrustytas Vilkaitis.

Žodis nog žodžio, pradėjo barties. In barnį insimaiszė ir kiti svecziai. Tas už tą, kits už kitą, jau beveik rengias ir peszties.

Tada Zuikevyczia atidaręs duris suriko: „N-na t-tie, kurie norit peszties, praszau lauk isz mano namų!“ ir paėmęs Vilkaitį už krutų iszstumė atbulą laukan.

Vilkaitis isz piktumo pradėj spardyt duris ir daužyt langus....

Zuikevyczia iszėjo per duris Vilkaitį malszyti, o tas jam akmeniu in galvą. Szis jį vyt, pasivijo ir paukszt lasda per peczius, kad tas net augsztiniekas užvirto.

4) užorderiuoti — užsakyti atvežt.

5) sixelis — bertainys.

6) pint — kvorta.

7) bodė — draugas.

8) free country — liuos a žė mē.

Užvirto Vilkaitis ir rēkia.

Du policijantai, iszgirdę viduryj naktų ant Zuikevyczių kiemo riksmą, bėga žiurēt, kas pasidarē.

Zuikevyczia, pamatęs ateinant policija, leidosi atgal in grinczią. Vilkaitis atsikēlęs paskui jį. Grinczioj jau buvo tuszczia, nes svecziai, iszgirdę triukszmą, numanē kas yr ir pasprudo per užpakalines duris laukan. Tik Petras Pakinkis ir Jonas Dvyliukas, grinoriai, nežinodami kur galētu bēgti, tunojo užsislėpę už durų.

Butų bėgęs lauk ir Zuikevyczia su Vilkaicziu, bet jau buvo per vėlu, — policijantai jau buvo duryse, taigi sprudo abudu greit už stalo, atsisėdo ir sēdi, kaip niekadėjai.

„Kas czion peszēsi?“ — užklausē jų angliskai palicijantai.

— „Mes nežinome!“ — atsakē drąsiai abudu.

„Kaip nežinote!“ — užsipuolē vėl ant jų policijantas — dviesia inbėgo in jus namus.“

„Kad inbėgo, tai jaszkokit! Asz ēsu czion szitų namų gaspadorius ir nieko nežinau, mudu su Vilkaicziu czion sau per visą vakarą sēdiva.“

Gaspadoriui pasakius, kad gal kaltinykų jaszkotí, policionai tuoj dyrst viens in vieną pakampę, kitas in kitą ir rado už durių tuninti Joną su Petru.

„Ar tai judu peszētos?“ užklausē jų angliskai policijantas.

Jonas linkeziojo galvą, nesuprasdamas ką jo klausia.

„Tai Com-an9)“ tarē policiantas.

Vilkaitis da norējo užtart už nekal-tus, bet Zuikevyczia kumsztelēj jį ir liepē tylēt.

— „Eikit, eikit, tie ponai nori nu-

vest jus ant nakvynēs,“ — patarē abejojantiems grinoriams Zuikevyczia ir palydėjo da juos iki kiemo vartelių, o paskui, sugryžęs atgal in grinczią, ilgai bueziavosi su Vilkaicziu, džiaugdamosi, kad bukliu budu iszsisuko isz policijantų nagų, o grinoriams iszskirto triką 10).

Ant rytojaus, apie deszimtą valandą isz ryto, Zuikevyczia ir Vilkaitis ējo per miestą in policijos namą. Inėję in ofisą užmokėjo ten po 5 dolerius 35 centus kiekvienas: Vilkaitis mokėjo už Joną Dvyliuką, o Zuikevyczia už savo giminaiti, Petrą Pakinkį.

„Na o ką, vyrai, kaip miegojote?“ klausē Vilkaitis grinorių, kada sargas atvedē jus in priesinę.

„Gerai,“ atsakē tuodu, džiaugdami, pamatę savo pažystamus.

„Ar gavote ką valgyt?“

— „Teip, pavaiszino dailiai: isz ryto davē toks ponas po puoduką kavos ir po szmotą pyrago.“

„Matai kaip, da ir pyrago davē! o mes ve už tą viską po penkinę už jus užmokėjome, ale tai mat del to, kad mes seni Amerikiecziai, o jus ēsate grinoriai. Suprantat?“

„Teip?“ dyvijosi Jonas — ale kas tai ten do per vieta tokia, kad teip brangiai reikia mokėti? užklausē.

— „Tai džēla, brolau,“ paaiszkino jam Vilkaitis — ar žinot kas tai džēla?“

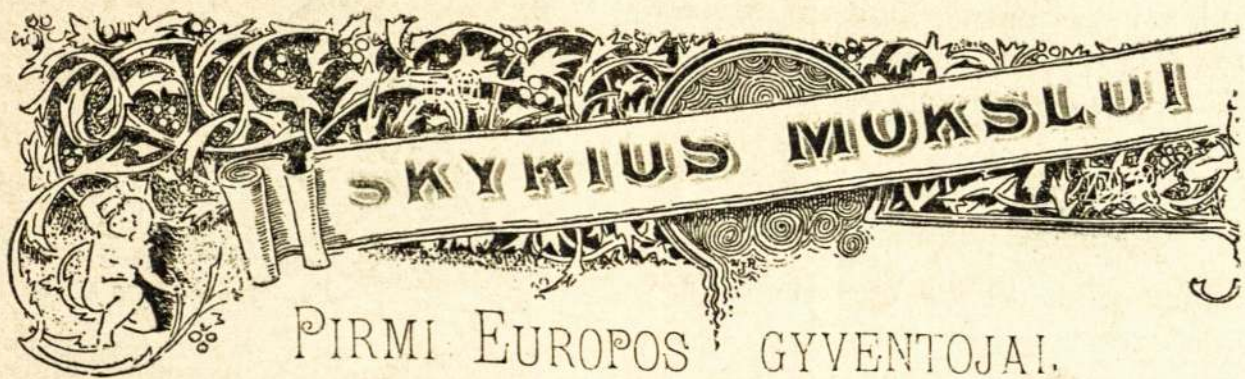
„Ne!“ — atsakē grinoriai.

„Grinoriai ēsat, tai del to nieko nežinot; palaukkit, pabusit ilgiaus tai dažinosite apie viską, o dabar eime“, mokino Vilkaitis grinorius, vesdamas namo isz džēlos.

Jonas.

9) come — on, eikit szia.

10) trick — baika.

ISKYKIUS MOKSLUI

PIRMI EUROPOS GYVENTOJAI.

(P a b a i g a).

Akmeniniai kirviai, apdailyti, apzulyti akmenys, titnaginiai peiliai, ir kiti panėszus anų priesz-istoriszku amžiu žmonių iszdarbiai niekad nesiranda pavirsiu žemės, bet visados yra užneszti sluogsniu dulkių, smilezių arba dumblo, ant kelių, kartais keliolikos pėdų gylio. Jeigu, daleskim, vienas isz tokių iszdarbių buvo rastas kietoje žemėj ant 15 pėdų gilumo, tai galime dasiprasti, kiek tai reikėjo szimtų arba tukstanczių metų, kol dulkės sutvėrė teip storą sluogsni žemės.

Seni tai laikai, kad Europoj isznyko tokie žverys kaip giėnos, arba tokie gyvuoliai kaip sloniai, o da seniaus mamutai. Kaulus jų, uždumtus giliai, žemėje galima rasti visose dalyse Europos (iszskyrus gal vien sziaurę Maskolijos). Kas instabiliausia, kad su kaulais anų seniai, seniai isznykusių gyvuolių arba, bent tuose pacziuose sluogsniuose, kur tie kaulai randa si, mokyti tyrinėtojai senovės tankiai atjieszko ir kaulus žmogaus. Tas rodo, jog anie pirmutiniai Europos žmonės gyveno da tuose laikuose, kada, ten giriose užsilaikė virsz mīnėti gyvuoliai ir žverys: sloniai, ma-

mutai, giėnos ir kiti, kurių Ariai atėję in Europą jau neberado.

Pagalios, archeoliogai, t. y. senovės tyrinėtojai, surado net liekanas gyvenimų, namų, kuriuose anie pusiau laukiniai žmonelės buvojo. Palei anuos jų namus surado iszmetas arba sanszlavas, kuriose užsiliko tuli ženklai, rodantieji aiskiai, apie tų pirmųjų Europos gyventojų senumą ir apie tai, kad jie jokiū budu neprigulėjo prie Arių gentės.

Kaip jau priminėme, anie priesz-istoriszki Europos žmonės nežinojo jokių kitokių ginklų, nē yrankių, kaip tik-tai akmeninius, todelei ir anų amžių, kuriame jie gyveno, mokyti vadina akmeniniu amžiumi, o juos paczius akmeninio amžiaus žmonėmis.

Neturėjo tie akmenys amžiaus žmonės padarų del apdirbimo žemės, neturėjo sziaudyklių, nē jokių kitokių geležinių ynagių, nepažino isz pat pradžios net lanko ir jieszmo, todėl, galite patys numanyti, kad gyvenimas jų buvo dideliai rustus, — mitozolių szaknimis, giriniais vaisiais ir vuogomis, paukszezių kiausziniais, žuvimis ir mėsa paukszezių ir žverių,

kuriuos priselinę ar apspitę užmuszē akmenais arba lazdomis.

Oras Europos anais laikais buvo szlyksztus, drėgnas, kadangi nepraeinamos girios ilgai užlaikydavo žiemos sniegą ir drėgnumą, o dėvėti anie akmens amžiaus žmonės nieku daugiau nedėvėjo, jei tik kailiais ir tai nesiutais, nės siuti nemokėjo.

Žingeidžiausios vienog buvo jų buveinės arba vietos gyvenimo. Kadangi miszkai tada buvo pilni visokių paojingų draskanczių žvėrių, kurie anam niszmisliam žmogui ir jo szeimynai galėjo užkenkti; taigi, kad nog jų apsisaugoti, kasė jis sav kalno skardoj volą, prie inėjimo siaurą, toliaus ruimingesnę; kiek mokėjo ją apdabino, vietoj lovos kampe pasimetė glėbį szieno, vietoj patalų užsiklojo žverių skuroms, o vietoj durių, inėjimą užrito akmeniu.

Teip iszrodė giliausioj senovėj pirmojo Europos gyventojaus namas.

Archeoliogai atranda, kad vienlaik su toms žemės urvomis, ar kiek paskiaus, tie žmonės turėjo ir kitokias, grazesnias buveines — namukus statytus isz akmenų. Nebuvo anie panėszus ant musų namų. — buvo tai ap-

valios budos, sukrautos isz akmenų, susmailytos in virszų, lyg senovės aviliai. (Kaip tai rodo Figural).

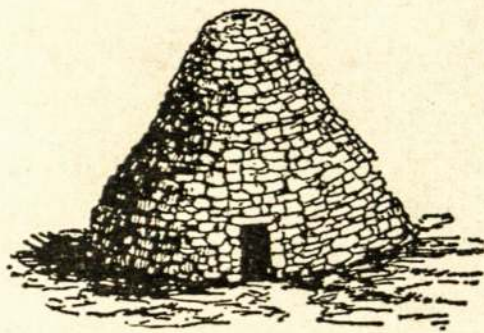

Figura 1. Akmeninis namelis senovės Eurupos gyventojaus.

Kad vėjas per plyszius neineitu, tarpai tų namelių buvo užlipyti moliu. Tokie akmeniniai senovės gyvenimai likos atrasti nevien pietinėj, bet ir sziaurinėj Europoj.

Antroj dalij ano akmens amžiaus, kada laukinės bestijos da vis nedavė žmonėms ramybės, žmogus pradėjo gudrėti ir kad žverys, tada didžiausi žmonių prieszai, prie jų gyvenimų neprieitų, pradėjo savo namus statyti ne ant kietos žemės, bet ant vandenio. Kalė kur nepergilioj vietoj ant azero arba upės stulpus, ant jų dėjo grindis, o ant grindų statė budą, arba kelias, kelioliką budų ir jose ramiau jau nei pirmai gyveno (Fig. 2).

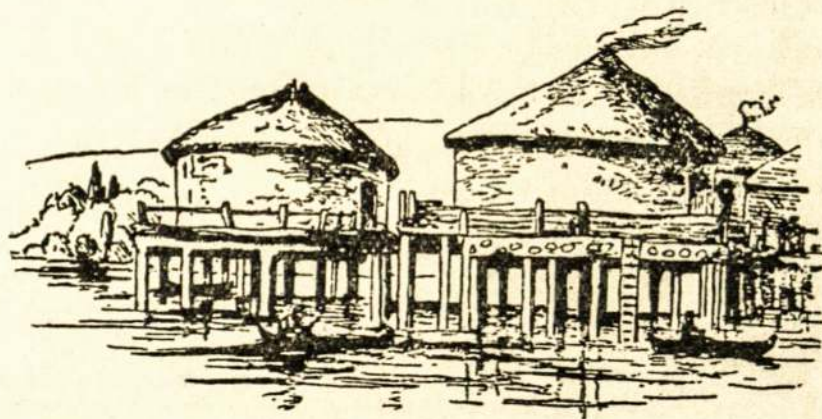

Figura 2 Buveinės ant vandens.

Daugiausiai liekanų tokių gyvenimų atrasta vidurinėj Europoj, o ypačingai Szveicarų žemėje.

Ant Genevos ažero buvę sustatyti kaimai tokių vandeninių buveinių.

Norint anie senovės amžių žmonės nebuvo da tuom laik dideliai iszmisliais, pažiūrojo jau vielog ugnį, mokėj szeitp teip pagamyti sau valgi ir szaltije apszildyti savo namą, apie ką liudija nuodeguliai ir anglis, atrandami jų gyvenimuose.

Lik sziolaik tiek tik ir žinia apie gyvenimą anų senovės Europos žmonių. Kokiū budu anie isz pasaulės isznyko?

Kada Arių giminės, mūsų prosenių proseniai, atvyko in Europą, radę ten anuos pusiau laukinius gyventojus paveikė juos ir jų žemę pasisavino.

Grekų senovės gadynių rasztinykai aiszkiai mini, kad jų (grekų) tauta, radusi Europoj, užimtoje szalij, žmones — milžinus, kuriuos, vienu vardu pavadino Pelėzgaeis.

Tos Pelėzgyų giminės buvo užėmę visą piet rytinį Europos krasztą. Su jaisiais turėjo susitikti ir Lietuviai, kurie in tą žemę, kaip jau kalbėjome, badai, pirmutiniai inėjo.

Istorikai Rymėnų minavoja vėla, apie senovės gyventojus Ugrius, Iberijonis ir Ligurius.

Ugrius Rymenai rado Italijoj.

Iberijonys gyvena abiem szonais Alpy, veik visoj szendieninėj Prancuzijoj, o kaip daugumas mena, per juos buvusi apgyventa teipgi Szveicarija ir dalis dabartinės Vokietijos.

Liguriai buvo apėmę žemes abi pusi kalnų Pirinėjų ir visą Pirinėjų pusali.

Nors senovės rasztai apie tai nieko nekalba, mokyti vienog dasimislina, jog sziaurinė dalis Europos teipgi turėjusi buti apgyventa da priesz Arių atėjima.

Ženklaik to ēsą gana aiszkus, o vienas, kaipo didžiausias ženklas, yra tas, kad Baltmario pakraszcziuose teipgi yra randamos liekanos anų senų priesz-istoriszkų gyvenimų, apie kuriuos virsz minėjome; palei tuos gyvenimus užsiliko kruvos sanszlavų, kuriose, tarpe ko kito, atrasta daug oisterių (ostrų) luksztų. Taigi, Baltmario pakrantės buvo jau apgyventos per tuos senuosius Europos žmones tada, kada Baltmario vanduo da buvo teip surus, kad jame užsilaidavo oisteriai.

Mokslincziai mena, kad žmonės, gyveną anuose laikuose Sziaurinėj Europoj, prigulėjo maž daug priesz tos pat giminės, ką ir anie, gyveną Pietinėj Europoje.

Kas toj do giminė buvo?

Gyvenimą žmonių to seno laiko, mes apraszėme nors pavirsiuzim, bet kokios jie buvo kilmės, apie tai sunku yra myti.

Pirinėjų kalnuose, Iszpanijoj, gyvena iki sziai dienai nedidelė tauta Baskų, kurios liežuvis, budas ir paprocziai nieku nepanėsi in liežuvį, budą ir paproczius tautų Arių kilmės. Senovės tyrinėtojai paskiau-

siųjų laikų tvirtina, kad Baskų giminė yra tai liekanos didelės giminės Ligurių, senų gyventojų piet-vakarinės Europos.

Giminės vėl Finų (Suomių), išsimečę szian ir ten po visą sziaurinę Maskoliją, yra nykstanciomis liekanomis senųjų gyventojų sziaurinės Europos.

Išžemus tas kelias neskaitlingas giminės Suomių ir Baskus, visos kitos dalys anos senos giminės senųjų Europos gyventojų isznyko, bet, kaip filioligai tvirtina, nykdamos didelę intekmę paliko ant dabartinių Europos giminių ariszko paėjimó.

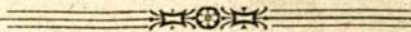
Visiszcai jug anos skaitlingos Europos tautos isznykti negalėjo, greicziaus, susiliejo, susimaiszė jos su savo užkariautojais, o maiszydamosi, nebeto, kad daugelį savo kalbos žodžių ir daugelį paproczių nebutu perdavę savo užkariautojams. Jug senovės Arių kalba, kuri pirmiaus turėjo buti viena, del visų atžalų tos giminės suprantama, nebutu teip isztvirkusi ir persikeitusi, jeigu sveti-

mų gaivalų kalbos nebutu turėję ant jos didelės intekmės.

Kalbant apie mūsų lietuviszkąją tautą, mes negalime sakyti, kad mus giminej plaukia tyriausias ariszkas kraujas, mes negalime užsiginti to, kad anie senoves Europos gyventojai nebutu turėję intekmės ir ant mūsų prosenių.

Lietuvių tauta, kuri, kaip minėme, pirmutinė atvyko in Europą, pirmutinė ir su anais priesz-istoriszkais gyventojais susitiko, pradžioj ant Baltkalnio (Baltkano), o paskiaus Baltmario pajurėj. Bet, kad mus giminė menkai su anais puslaukiniais senovės gyventojais maiszės ir kad anie menką ant mus praboczių turėjo intekmę, rodo tai, jog kalba. paprocziai Lietuvių, nors daugelį szimčių metų pergyvenome, menkai ką isztvirko ir suvis ne ką persimainė. Kalba mus, kaip szendien lingvistai pamatė, yra seniausia isz visų ariszkosios giminės gyvuojančių kalbų.

J. J.

Anglekasyklu darbinukai.

Mitėi, mielas skaitytojau, pereitame Tėvynės Amerijoje brėkeri — anglinę dirbtuvę, maszinas ir prietaisas, kurio n anglis valosi; radai apraszymą požeminių anglinių mainų, kur anglis yra randamos, apskaitė būdą kasimo, o dabartės prisižiurėkie paze am darbinykui, kurs mainuose ir brėkeryj dirba.

Kiekvienose kastynėse dirba po kelis szimtus, o didelėse tukstantis, ir du ir trys tukstancziai darbinykų, ant kurių, paprastai, yra vienas perdētinis, brėkerio gaspadorius arba bosas, pastatytas nog kumpanijos, kuris keravija visu brėkerio darbu, priima ir atstato darbinykus, dalina jiems darbą.

Tokis bosas ima isz kumpanijos vienodą algą, kuri isznesza nog 100 iki 150 dolerių. Kad dasigauti ant boso, reikia turėti szioki toki mokslą, reik iszduot atsakanti akzaminą ir todėl isz mus ateivių labai retai kas, gali sakyt, niekas, ant bosų nedasi-gauna.

Tankiausiai bosais yra anglai, velsziai ir vokiecziai.

Apart boso-gaspadoriaus, yra da jo pagelbinykai faierbosiai (firebos), kurių priderystė yra ta, kad, atėję pirm nei in mainus sueina darbinykai, apžiurėtu kiekvieną vietą, ar joje nesirunda gazo ir persergėtu apie tai darbinykus.

Toliaus eina loderbosiai, ką prižiuri, id ant darbinykai in laiką prikrauti karas ir kal abelnai karų stumymu ir pervežimu, butu užlaikoma tvarka.

Alga faierbosių ir loderbosių yra daug menkesnė, nei boso-gaspadoriaus.

Mūsų broliai anglekasyklose veik visur yra paprastais darbinykais, mainieriais.

Buti vienog mainieriumi ir gali ne kiekvienas, ir ant to reikia iszduoti akzaminą, reikia turėti sziokią tokią mainų pažinti: mainieris privalo pažyti, kur randasi gazas, kaip reikia apsisaugoti, kad aną nepadegti, kaip gazą praszalyti, turi numanyti, kur uola nedruecziai laikosi, turi žinoti kaip daug reiki dėti prako arba dinamito, skaldant angli ir t. p.

Apart akzaminu, gaunantys mainierines porieras privalo sudėti prisiegą, kad jis mažiausiai du, tris metus jau yra mainuose dirbęs.

Neturintys mainierinių popierų, darbinykas gali buti tiktai pagelbinyku mainieriaus, arba, kaip czion isz angliszko vadina, lėberių (labourer).

Lėberio privalumas yra da padėti mainieriui iszgręžti uoloj arba anglije skylę, pagelbėti, jeigu reikia, tiesti rėles per brustą, krauti anglis in karus ir tt.

Jeigu atsitinka kokia blėdis, jeigu kurij mėnesij buvo menkas uždarbys, pagelbinykas mainieriaus, lėberis, už tat neatsake. Jis visados prima savo užmokestį, 17 centų už adyną darbo, arba 1 dor. ir 70 centų už dieną. Nekuriose kumpanijose lėberiai dirba ir už mažiaus.

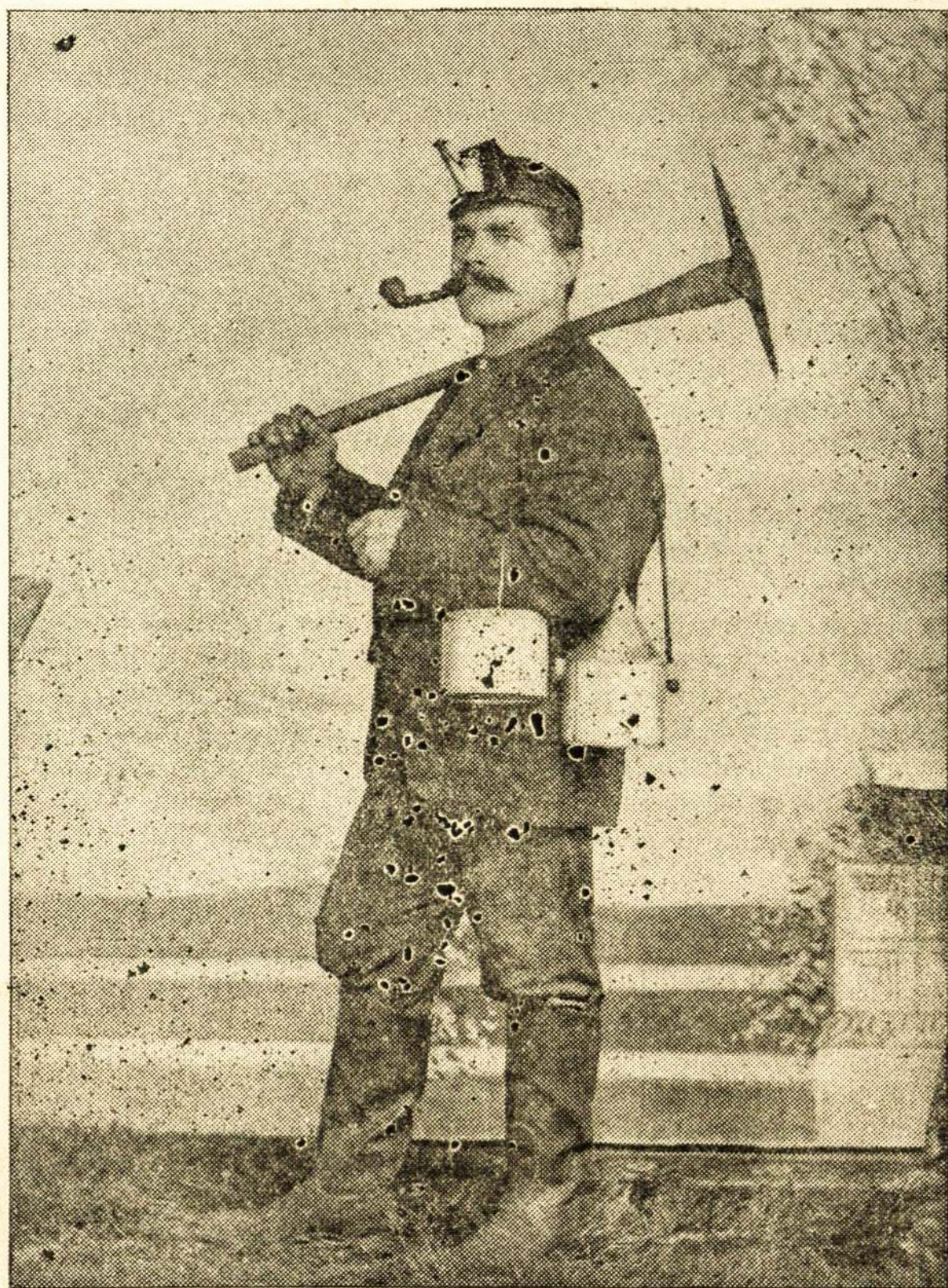
Mainierio, jeigu dirba, isz kumpanijos, paprastas uždarbys yra 20 c.

ant adynos arba du doleriai ant dienų.

Retai kada vienog mainieriai ant dienių derasi, kiba jei butrkoks abelinas mainuose darbas, szeip visados dirba jie ant kantrakto, gaudami nog

3 iki 5 dor. už maštą iszmuszto akmens, jeigu reikia kasties per uolą, arba nog 60 iki 75 centų už karą (vezimą) prikrautų anglių. Vežimas toks talpina 3 iki 4 tonų.

Jeigu gerai pasiseka — jei anglis

Mainierys eina in darbą.

gerai griuva, jeigu nēra anglije ak- iszmoka. Bet kartais darbas buna
mens, (isz angliszko sznekant, ro- teip sunkus ir bergždzias, kad, iszmo-
ck'o), tad mainierys uzdirba gana kējus lēberiams, atskaiczius kasztus
gerai: 50, 100, o kartais ir per szim- už parakā, aliejū ir t. p., mainieriai
tā dolerij ant mēnesio, neskaitant to, lieka visai menkai kas.
kā pagelbinykams arba lēberiams Viskas vienog butu gerai, mainij

Mainierys pareina isz darbo.

darbinykas darytu gerą gyvenimą, gautu pusetiną uždarbį, jeigu darbas prigulineziai eitu

Paprastai, yra padėjimas dirbti 6 dienas per nedėlią, po 10 adynų kas dien*). Dirbant tokį isztisą laiką, darbinykas gauna pilną mokestį, bet tame yra kliūtis, kad, ypatingai paskutiniuose laikuose, pilną laiką retai kada iszdirba. Dirba keturias, tris, o kartais tik dvi dieni ant nedėlios, pagal tai, kaip kumpanijos daug reikalauja anglių, ir tai tik po 6 ar 7 adynas ant dienos. Gaudams mokestį už adyną, darbinykas juo trumpiaus dirba, juo mažiaus gauna.

Priegtam, jeigu atsímysime ant paojaus manierių gyvenimo, kad jie visados privalo buti pasirengę ant nelaimės, nes kiekvienoj valandoj gali mainierį ugnis nog uždegto gazo sudegyti arba puolantis nog virszaus akmuo užmuszti, arba szuvis pagauti; jeigu atmysime, kad darbas tų požeminių darbinykų: kalti, skaldyti ir kilnoti akmenines anglis, yra labai sunkus, pamatysime, jog buvis mainieriaus nėra užvydėtinas.

Jug kiek tai ir mus brolių, lietuvių, liekas mainuose sužeistų!

O kiek ant vietos tampa užmusztais arba isz sužeidimo numirszta, apie tai težino tik kapinės lietuviszkosios.

Mainieris vienog, pripratęs mainuose dirbti, netmena ant tų nelaimių, ant paojaus, kuris jam grasina ir ar tai einant in darbą, ar isz darbo gryžtant, visados yra ramus ir linksmas (Žiūrėk ant paveikslėlių). O nors bedirbant mainieris yr juodas ir suodinas, užtatai pargryžęs isz darbo, ka la apsiprausia ir apsirėdo,

ant ulyczios, arba kokioj publiškioj vietoj jis yra lygus Jonas tam, kurs jam duoda darbą, bosui ir tam, kurs turi tukstanczių tukstanczius ir valdo kasyklas, kuricse jis, mainieris, dirba.

*) Paskutiniam laikė, kalte sutrumpinimo darbo laiko dirbtuvėse, amerikiečiai radėjo versti ant mus, ateivių, manstydami, kad bedarbė Amerikoje pastojo isz priežasties per daug didelio skaitliaus darbinykų.

Teisybė, skaitlius darbinykų Amerikoje metas in metą vis dauginasi, bet dauginasi ir skaitlius produktų, o iki sziam laikui bedarbės, didinosi teipgi ir produktų reikalavimas.

Jug lig 1820 metų Amerikoje, galima sakyti, nebuvo jokių kastynių. Minėtuose metuose Virginijoje buvo iszkasta 15.600 tonų minksztųjų anglių, o visose kitose suvienytų Valsezių dalyse 15.000 tonų. Ir tai buvo viskas. Nog ano laiko tik anglekasyklų produktai pradėjo didyties; nog to laiko pradėjo didyties teipgi ir emigracija.

Žingeidai yra szii tabelė, rodanti, kaip greitai reikalavimas mainų iszdarbystės ango.

1820 metuose iszkasta Suv. Val. Amerikos viso 67.600 tonų anglių.

1830 m.	—	409.600 tonų.
1840 m.	—	2.000.000 —
1850 m.	—	7.500.000 —
1860 m.	—	13.000.000 —
1870 m.	—	29.940.607 —
1880 m.	—	66.813.453 —
1890 m.	—	141.589.080 —
1894 m.	—	154.229.383 —

Toliaus reikalavimas anglių, galima numanyti ir nepaliaus didinēsi. O jeigu czion užtēmysime, kad daugiau nei pusė dirbancziųjų visose Amerikos anglekasyklose yra tai ateiviai — imigrantai, persitikrimsime, jog pasitaisius Amerikos pramonei, kurios szendfeninis apsistojimas pacina nog yvairių priežasczių, Amerika, kaip lig sziof reikalavo, teip ir toliaus reikalaus naujų darbinykiskų rankų.

Immigracijos bilius.

Nog dienos 1 liepos 1897 m. užginta bus ineiti in Suvien. Valstijas Amerikos visiems tiems, kurie nemoka skaityt ir raszyti. Iszinti bus tik vaikai arba vaikiozai, neturintie jie 16 metų, kuriems galima bus atėiti in Ameriką nors nemokėtu skaityti ir raszyti. Gyvenantie jie jau ezion lietuviai ir kiti emigrantai galės teipgi parsitraukti savo senus tėvus, arba, kurie yra vedę, savo pačias, nors tie butu nemokyti.

Tekstas to biliaus arba instato skamba teip: nebus leidžiami in Suvienytas Valstijas Amerikos:

§ 1. Visi, ką yra sveikais ant kuno, turintie jie per 16 metų amžiaus, jei tik nemoka skaityt ir raszyti angliszkaj arba kokioje nors kitoje kalboje. Bet tie, kurie turi per 50 metų amžiaus ir yra tėvais arba diedukais immigranto, kurs matyt, galės juos užlaikyti, tokie gali su savo vaiku arba anuku in Ameriką immigruoti, nors nemokėtu skaityt ir raszyti, arba tokius galima teip in Ameriką partraukti, jei tik anas jų apie kunas

turės nemažiaus kaip 21 metus anžiaus.

§ 2. Idant persitikrinti ar immigrantas moka raszyt ir skaityti, emigracijos inspektariai turės straipsnelius isztraukų isz konstitucijos Suv. Am. Valstijų, priklijuotus ant s'oros popieros, turinečius, nog 20 iki 25 žodžių, atspaudytus yvairiose kalbose immigrantų.

Tie sklypai popieros bus sudėti in tam tikras dėzes kad jų immigrantas nematytu. Kiekvienoj dėžėj privalo buti isztraukos vienoj kalboj spaudytos ir immigrantas gali pasakyti, kokioj kalboj nori atlikti bandymą. Reikalausis, idant immigrantas isztrauktu vieną isz tokių straipsnelių konstitucijos ir perskaitytu, o pasakui, emigracijos urėdinykams prižiurint, kad paraszyti tai, ką perskaitė. Immigrantas, kurs ninstengs perskaityt ir perraszyt minėtų kelių eiluczių, nebus in Suv. Val. Amerikos inleistas, bet liks sugražytas in szalį, isz kurios atėjo, kasztais tos garlavių arba geležinkelių kun j amjes kuri jį atvežė.

§ 4. Nog szio laiko bus prieszais t a (prova), kad emigrantas vyriskos lyties, nepadaręs pirmiaus prižadėjimo, jog nori likti ukėsu (citizen) Suvien. Valst. Amerikos, gautu koki nors publiszką darbą.

§ 5. Bus prieszais tiesą, kad kokia norint ypata, kumpanija arba organizacija tokį (t. y. nenorintį priimti Suvien. Valstija padonystės) in darbą priimtu.

§ 6. Už sulaužymą augszcziaus minėtos tiesos (§ 4 ir § 5) per atveivį arba ukėšą gali buti uždieta kora iki 500 dorelių arba kalinys lig vienu metų, arba kartu kora ir kalinys, su tuom, kad tie ateiviai butu gražinami in szalį isz kurios atėjo.

§ — Kiekvienas ateivis, kurs sulaužęs tiesą ineitu in Suvien. Valszczius ar tai per gudrumą, apgavimą, ar klaidą, ar susimokinimą — dažinėjus apie tai, gali buti patrauktas prie atsakymo ir tada bus apseita su juomi teip, kaip tai rodo tiesos apie ateivį po jų pirmo pribuvimo.

§ — Instatai tie privalo buti pildomi nog 1 liepos 1897 m.

Instatai szie jau perėjo per Senatą ir reikalauja tik pasiraszymo prezi-

dento. Be abejonės, kad prezidentas ant jų pasiraszys ir tada bus amerikiszka tiesa, kad tų, kurie nemoka skaityt ir raszyti, kaip lygiai ir tų, kurie nenori likti ukėšais Suvien. Valstijų, in Ameriką neprifmti.

Toji del mus, lietuvių, yra dideliai liudna naujiena ir neabejojame, kad minėtas billius del daugelio mūsų brolių uždarys in Ameriką kelią, nes nors skaityti da daugelis isz lietuvių paskaitis, tai už tat raszyti menkai kas moka.

Kad teip yr, liudija daugelis atsitikimų ant parapijinių arba draugysezių mitingų, kur kartais negalima surasti žmogaus, ką galētu buti sekretoriumi, kaip tai nepersenei atsitiko Pittstone, kur szv. Juozapo draugystė, skaitanti in 100 sanarių, negalėjo rasti vieno, kurs mokētu raszyti ir rinko sekretoriumi lenką.

Bet nėra blogo, kad jame nors krislelis gero nebutu, teip ir szie imigracijos tiesa gal ant galo mus brolius pertikrys, kad mokslas yra visur, o visur reikalingas, kad nemokytas žmogus, nors butu turtingiausias, menkai yra sziam laike paguodojamas ir kat nemokytų net in Ameriką ninleidžia.

Vela apie emigrantu namus.

Su tiesomis, kurias Amerikos rėdas iszduoda del ateivių, be abejonės, rizsasi ir klausymas apie apieką (globą), kurią mes del ateivių seniai jau žadame suteikti: žadame pastatyti namą, užlaikyti agentą; bet lig sziolaik da nieko nepadarėme.

Visas mus szendieninis apie emigrantų namą rupinimasis, atsilieka, gali sakyti, tuomi, kad kaltiname mes vieni kitus atsidedame ant vieni kitų, o aukų nė vieni, nė kiti nedarome — „tu, szėmi, vežk, tu, palszi, vežk, o nė vienas neveža“.

Da aršians, nes pas mumis ne vien noro, bet ir sutaikos nebėsa — kaip vienas isz mus ka dirba, tai kits isz jo juokias: paskui, kaip tas nustoja dirbes, ans ima, o szis pirmasis juokias.

Na ar ne teip! — Savo laike jug Garsas, Rytas ir kiti laikraszcziai labai reme emigrantu namo uzmanyma; Kardas tada tylėjo, szypsojosi, o Vieniubėj, jug visi zinome, patilpo korespondencijos prieszais uzmanytojus namo.

Po valandos, kada pirmutiniai kariautojai uz emigr. nama bezaukdami apilso, aptyko, emesi prie darbo kita partija...., bet kartu, isz vienes mes niekad nedirbame.

Antra vel musu klaida, tik kas-zin ar ne po laikui susiprantame, yra ta, kad mes, darba be birbdami, niekad nepradedame kaip reikia.

Ar tai nebutu buve geriaus, kad butu buves iszrinktas tam tikras „komitetas del emigrantu namo“, kurio prideryste butu buve pirm visoko isztirti isz pamatu, ta dalyka

apskaityti, kiek reikes padeti ant to pinigų isz pat pradziuos ir kiek paskiaus reikes kas metas, ir paskui paduot viska ta del zinios lietuviszkai publikai:ot — sako — žiurėkit, reikia tiek ir tiek, jeigu lietuviai sumesite didelę pinigų suma, bus emigrantų namas su visais prigulincziais intaisymais, jeigu aukausite mažai, užlaikysime nors agenta, kurs galētu nelaimingas emigrantais apiekaivoties, rodu jiems duoti.

Numanote patys, jog Central.Susiv. Komitetas negali vienas visą ka priderancziai atlikti, nes ir teip turi darbo kupinai, bet komitetas, arba geriaus sakant agitatoriai tam tyczia iszrinkti, galētu agitavoti, galētu, isz vienos vietos in kita tycziami atsilankyti ir prikabinėti, kad ant emigrantų namo butu atliktos kolektos bažnycziose, kad ant to dalyko butu atgrajijami teatrai, leidžiami ant lioterijos yvairi daigtai ir t. p.... o be darbo, vien tik per raszyma laikraszcziuose, mes niekad nieko nenuveiksime.

Mes neprate aukauti.

Mes kalbame apie aukas ant emigrantu namo, kurio inrengimas kasztuos szimtus, o užlaikymas vel kitus szimtus ant metu, tada, kada da doleriu, paprastu doleriu, nemokame aukauti.

Ant ano jug nelaimingo žmogaus pavargelio, p. Rėklio, kurs tiek kartu atsiszauke perTEVYNE in lietavius, mes kiek surinkome? — Visu viso 5.75c.

Tulas laikrasztis apgarsino aukas del iszvartytu isz Miutaujos gimnazijos, kiek surinko? — 27.80 centu — kas neuštenka del vieno ant laivakortės.

Ant emigrantu namo, bezaukdami ir berėkdami, kiek gavome? — atskyrus paaukautus per Susiv. 100 dol. viso 24d. ir 1 centą.

Draugystė „Tėvynės Mylėtojų“, kuriai, rodės, daugumas simpatizavo

kuri net menką metinę mokesčių del viso ko apgarsino — toj kiek sudarė? — oficijalizkai paduotų aukų, pridėjus 25 l. 40 c, kuriuos paaukavo buy: — P y. mouthe „dr. Blaivystės“, matome viso tik 43 l. 85 c.

Tai truputį per mažai!.. Norėdami buti tobulais dideliuose, dalykuose, pirmiaus privalome buti tobulais menkesniuose. Pirmiaus menkus darbus prideraneziai atlikkime, o paskui kibkin.ės prie didesnių. —

Balsai isz tevynes.

Santaika su maskoliais.

Lenkai nog nekurio laiko kalba apie koki ten taikymąsi su Maskoliais, dėl ko ir daugimas isz lietuvių svajoja, gausę palengvinimus.

Kokius palengvinimus? Nog ko? — maskoliaus? Maskoliszkoji milaszirdystė ne teip greit dėl lietuvių atsiveria.

Laukė lietuviai, kad nog pernai metų luse numestį kontribucijos mokesčiai, uždėti per Muravjovą 1863 m. už maisztą; o tuom tarpu maskoliszkoji valdžia liepė aną lietuviams be pertrankio mokėti ir už susivėlinimą uždėjo korą.

Tikėjosi lietuviai, jog maskoliszkoji ministerija, perkračiusi mus spaudos dalyką, daleis lietuviams spaudyti knygas lotyniszkomis litaromis; o dar tas klausymas, suvis apytyko ir galima tikėtis, kad isz toniszeis nieko.

Buvo sznekėta, jog rudenij senatas

Peterburge ir caras svarstys apie Lietuvos administraciją, panaikys Vilniaus general gubernatorystę, pavarys Orževskį ir nukels kariauną stovį Lietuvoj, uždėtą per aną nevidoną Muravjovą, o tuom tarpu caras ir abelnai visas maskolių rėdas tam Muravjovui-korikui stato Vilniuj paminklą ir tukstanczius dorelių ant to aukauja.

Pirkimas žemės lietuviams Lietuvoj yra posenovei apsunkytas.

Tikėjimas persekiojamas.

Kunigai už tikėjimą baudžiami ir korojami.

Kalba mūsų paniekyta, nepripažyta kokia gi tada czion gali but santaika?

Ne, broliai lietuviai, tegul lenkai sau kalba apie santaikas su maskoliais, o mes — sziuksztu! Tegul lenkus maskoliai prižadais vilioja, bet ne mus.

Maskoliszkoji begedyste.

Vokiszki laikraszcziai, kaip pranesza „Lietuva“, raszo, buk maskoliszkas randas pareikalavo nog popiežiaus daleisti 17 katalikiszkose para-

pijose Lietuvoj atlikti bažnyczios maldas, giesmes ir pamokslus maskoliszkoj kalboj. Kardinolai, kuriems tą dalyką paliepta buvo peržiurėti,

parodyjo popiežiui nesutikti ant to kalbos, istorijos ir maskolizkos literkalavimo. Faktas taipgi yr, jog raturas. Ant galo pareikalavo nurrandas Maskolijos reikalauja, idant baudimo, arba nors nupeikimo tų kiekvienas besimokinantis dvasiszko- vyskupų ir kunigų, kurie užimant so- se seminarijose klierikas nebutų stą Mikalojui II, neskaitė bažnyczo- įzventitas, kol negaus tycziarando pa- se jo manifesto maskolizskoj kalboj. skirto komisoriaus paliudyjimo, kad Czion ir yra ženklas geros sutai- iszlaikė egzameną isz maskolizkos kos?!

Patys lietuviai kalti.

Kasgi tam yra kaltas, kad masko- liai taip mus niekina ir sumaskolini- mo reikalą varo vis pirmyn ir pir- myn? daugelije kartų yra kalti pa- tys lietuviai, kurie maskolius, ydant mus skriaustų, drąsina ir tome szėto- niszkame darbe jiems dapadede.

Faktai po ranka. Jau sziuose me- tuose skaitėme laikraszeziuose apie keletą atsitikimų, kad lietuvis lietuvi atidavė in maskolių nagus už gabeni- mą isz Prusų, prilaikymą arba skai- tymą lietuviszkų knigų.

Szimet, ne kada, atsitiko, jog kun.

Dubauckas, lietuvis, esąs prefektu prie Veiverių seminarijos, bruko in rąkas lietuviams mokitiniams knigas, spaudytas maskolizskomis litaromis.

O lietuviszkiejie kunigai Kauno diecezijos, kaip pranesza „Lietuva“, ant balso vyskupo, kuris, tikinės, bu- vo valdžios priverstas in kunigųs at- siszaukti, dėjo pinigųs patys ir rinko nuo žmonių ant „Raudono Kryžiaus“ draugystės, kurios mieriu yra masko- lyti lietuvius ir kitas nemaskolizskas tautas. Matot kaip tai yr – patys sav virvę ant kaklo maujame, patys dėl savęs vejame botagą.—

Isz Mintaujos.

Vieniems maskoliaus prisibijant, kiti mus broliai atvirai rusifikacijai prieszinasi, tais paskutiniais, kaipo peveisda, yra Mintaujos gimnazijos mokytiniai, kurie nenorėjo masko- lizskai melstisi, už ką 33 mokytiniai likosi iszvaryti, o kita tiek, kaip pra- nesza „Tėvynės Sargas“, patys į gim- naziją neina. Isz 144 atsirado tik 30 judoszių.

Mokytiniai ant savo praszymo, nu- siųsto prie apszvietos ministerio, apie ką raszėme pereitame No „Tėvynės“, nieko gero nesulaukę, ryžosi leisti

praszymą pas Ciecorienę su 71 para- szu. Ji, matyti, aną apturėjo, kadan- gi mokytiniai gavo atsakymą:

„Jusu praszymas apturetas, atiduotas apszvietos ministerio perziurejimui, nog jo laukkite at- sakymo!“

Dievas žino ką sulauksime? Apart to, tėvai ir motinos, skaitliujo apie 34 nuo savę kiekvienus iszsiuntė pra- szymus: kiti pas ciecorių, kiti pas ciecorienę, maldaudami, ydant jis isz- gintuosius mokytinius lieptų atgal

priimti, o rusišzkąją maldą lieptų pa-
naikyti. Nežinia koks bus atsaky-
mas.

Be to da sziose dienose iszvažiavo
deputacija tėvų valszezionių į Petra-
pylę pas Vidurinių dalykų ministerį

su praszyrna ir perstatyru reikalini-
gų žinių.

Rusiszkas laikrasztis, iszeina; Lon-
done, "Letuczije Listki" patalpinio
placziai apraszymą atsitikimo ir isz-
tisa studentų praszyrną pas ministerį.

Naujas General-Gubernatorius.

Lenkų karalystė, o su ja ir Suval-
kų Lietuva, Szuvalovui prasitraukus,
gavo naują general-gubernatorių, asa-
boj kunigaikszezio Imeretinskio, kurs
isz paėjimo yra Gruzinas — ne mat-
kolius.

Zmonės kalba, jog km. Imeretin-
skis ēsas geras žmogus, ir lenka tikisi,
kad gausę didelius palengvinimus.

Traukiasi taipgi nog vietos kurato-
rius mokslainių garsusis Apuehtinas,
kurį ir lietuviai pažino kaipo slogito-
ją ir persekiotoją mūsų liežiuvio gim-
nazijose, seminarijose ir pradinesė
mokslainėse; in jo vietą ateises Mu-
sin-Puszkin isz Kijavo.

Permaina yr, bet ar bus kokie pa-
lengvinimai, nežinia.

Neapykanta grazdankos.

Kaip nekenczia, raszo Garso ko-
respondentas, Lietuvoj hetuviszkų
knigų, spaudytų gudiszkomis raidė-
mis, matyt isz to, kad net maži vai-
kai pradinesė mokslainėse nenori jų
imti. Taip pernai atsilankęs Gižų
mokslainėj (Vilkavisztkio pav.) direk-
cijos virszinykas isz Suvalkų norėjo
padovanoti vienam mokytiniui už ge-
rus atsakymus lietuviszką knygutę su

maskoliszkomis litaromis — „Istorija
Szventa“. Vaikas pažiurėjęs in ją at-
stumė nuo savęs. Virszinykas pa-
klausė kodėl jis jos, neima. „O kad
tėtė barsis“ — atsakė vaikas. „Juk
tai lietuviszka knygutė, dėlko negali
jos imti?“ klausia virszinikas. „Aa,
bet kokios ezia litaros, kaip rupužių-
kės“...

Isz Prusu Lietuvos.

Lietuv. Konserv. Skyrim. Draugyste.

Yra tai politiszka draugystė, kuri
darbuojasi, kad Prusų lietuvnykai ga-
lėtų iszskirti in Seiną savo lietuvisz-
kus pasiuntinius.

Kaip „Liet. Laiszkas“ pranesza,
draugystė turi kasoje pinigų 63,88 mar-
kes.

Ant paskutinio draugystės susiria-
kimo likos nutarta iszduoti sanariams

korteles, kaip tai Susivien. savo sana-
riams iszduoda. Kvortelės tos bus
iszdalytos isztikiniems ir karsztai dar-
buojantiems draugams, kiekvienam
po 10 kortelių, kad tas sanarys gautų
10 naujų draugų.

Butu gerai, kad ir Susiv. sanariai
darbuotusi, kad kiekvienas po kelis
naujus sanarius ingytų.

Darkymas kalbos.

„Vienylė“ paduoda ištrauką iš Juozo Paukszczio, Plymouth, Pa. „Liet. Paslo“, kurį išleidžia mokytojas liet. kalbos prie Tilžės gimnazijos — A. Kurszaitis.

„Ant Landrotsamta sziczion Darboms pri Einkommensteura. Komisiona yra karaliszks Pagalbiniks atsust. Bet Žvejavims Pakraszezeis su meszkerems bei kitai nieka neinesz bet kartais lig nei Kasztas nedenge, todėl jau pėr ilgesni Czesā Žuvų Turgus tiek netur kiek Žmones prisivala, todėl ir Prekes auksztas.— Wel keli Wyrāi sustoje priesz Gelzkele Darbinmkus tēip, kad manding su Peilu gava toki Duru kad kiti tarejo ant Szlypkuanapus Ežero namon weszti, kurs ir nelabai pasweiks.“ ir t. t —

Kam, kam, bet mokytojui taip rasyti yra sarmata.

D r a u g y s t ė B y r u t ė, kurios mieriu yra darbavimas dėl pakėlimo Prusų lietuvių iš tautiszko miego. apvaikszeziojo savo žieminę szventę 14 d. Vasario.

Iszkilmė nusisekė puikiai.

Yra tai antras tomas „Lietuvos Istorijos“, kurios pradžia pasirodė toj pat spaustuvėje jau 1893 metuose. Szi antroji dalis apima Lietuvos dējas nog 1315 metų iki pragaisztingos dēl musų, garsios Liublino unijos, kurios apraszymu S. Daukantas, matyt, ir užbaigia istoriją musų tautos. Bent lig sziolaik daugiaus jo istoriszku rankraszezių nesurasta.

Tokiu budu, pagalios, sulaukėme, jog „Istorija Lietuvos“ ano garsaus musų tėvynainio likos iszduota.

Veikalas tas turi didelę vertę ne vien dėl lietuvių, bet ir dėl svetimtauczių. norinczių Lietuvą pažyti ir apie jo iszdavimą jau nog seniai buvo rupinamasi.

B a l t a s K a r ž y g i s (eilės), ballada versta iš Mickaus, mažytė knygytė, iszėjo spaustuvėj Garso, Shenandoah, Pa.

R i n k i m a s V a i t o, iszėjo Shenandoah, Pa, spaustuvėj Garso. Paveikslėlis isz lietuviszko gyvenimo; paraszė V. Stagaras.

P a v o g t i a r k l a i ir **M e n d e l i s d i d g a l v i s**, vertė B. ir D., du piesziniai isz valsezioniszko gyvenimo. Iszleista Tilžėj (paraszyta Vilniuje 1864).

Bibliografija.

Lietuvos Istorija, paraszyta Simano Daukanto, buvusio Vilniaus univrrsiteto philozopijos magistro, knyga II. Iszėjo spaustuvėj

—

Atsimenat, broliai-draugai, kaip tai priesz porą metų nekurie tautiečiai dergė mūsų Susivienijimą per laikraszezius ir praneszimuose, purvais drėbdami ant kiekvieno nrujai prie „Susiv.“ prisiraszanczio sanario, apjuokdami kiekvieną „Susiv.“ užmanymą, o paezią „Susivien.“ inrėdnę iszstatydami ant juoko.

Jie žinojo gerai, kad tas, ką jie raszo ir kalba ant „Susiv.“ nėra teisybė, patys netikėjo savo žodžiams, varėsi vienog priesz „Susiv.“ tik isz fanatiszkumo, kurio paskiaus patys pradėjo gėdyties.

Teip, pernai nekokis Budvietis, badai tik jau ar ne paskutinis isz anti-susivienijiszkų fanatikų, sarmatydamasi su savo fanatiszkumu Amerikos laikraszeziuose pasirodyti, siuntinėjo savo priesz „Susiv.“ apjuokas in Prusus, in Varpą, o Varpas braukszt ir patalpino anas vertas Budvieczio korespondencijas in savo inteligentiszkas skiltis.

Užtėmiję tuos gerbtintis Budvieczio rasztus Varpe, mes visi, pame nu, traukėm pecziais, dyvinomės, minėm, bet niekaip negalėjome sav iszaiszkyti, kaip tai tie rasztai in Varpą papuolė?!

Butume gal ir pasilikę abejonėj ir nežinėj, jeigu ne Chicaginė „Lietuva,“ kuri mums tą dalyką suvis gerai iszaiszokino. „Lietuva“ mat gavo nuo savo korespondentų žinias, kad pernai metą visi „Varpo“ rasztinykai, arba kaip jie patys savę papratę buvo vadyti — stulpai lietuvystės, gavo promocijas in sziltesnes vietas; reikėjo, žinoma, kraustyties ir raszyti nebuvo laiko.

Neturėdamas rasztų, menkai apmokamas „Varpo“ redaktorius talpino tada in „Varpą“ kas tik papuolė po ranka. Tokiu tai budu in ten pakliuvo ir korespondencijos Budvieczio.

Apkaltinus Lietuvos inteligentus, „Varpo“ redaktorius ir pats laikrasztis, rodos, turėtu but iszteisyti, bet kaipo inteligentas „Varpas“ vienok savo nusidėjimų sarmatijasi ir szimet jau nē akių in Ameriką neparodo.

Besidžiaugdami, kad Susiv. prieszai isz pasalų, begėdizkai Susivienijimą dergė jau lyg apsistojo, turime pripažyti, kad da atsirado kitokie niekadėjai-gudruoliai, kurie nori mēdegiszkai „Susiv.“ ingriebti, kaipo

tai tulas „tautietis” padarė. Turėdamas savo pacziutėj nodieją, priraszė jis prie „Susiv.” pirmiausiai, žinoma, ją (paczią), o potam, dėl viso ko, ir patsai prisiraszė ir mokėjo in „Susiv.” kasą pripuolanczias mokestis reguliariškai per 9, lačiai, mėnesius. Pasitaikė, kad po anų 9 mėnesių Dievs suteikė jo pacziutei džiaugsmą, patogų sunelį, tada mūsų sanarys isz linksmybės apie „Susiv.” priderystes suvis užmirszo ir truputį paskiaus, ant metinio kuopos susirinkimo, visai atsisakė nog prigulėjimo, nes kamgi už dyką mėtyti tą kelioliką centų, jug pacziutė sveika, sunelis linksmas, kamgi tada Susivienijimo? Bet smertis, ta smertis! kaipo vagis, nesiklausus nē dienos, nē valandos pa-

kerta ne vieną neveizdint druturo sveikatos, senumo amžiaus, nē lyties. Pakerta tada, kad žmagus apie ją nesitikiti ir nemislin. Teip tai pakirto ir mūsų gudruolio moterėlę, bet tik tada, kada jis visai nesitikėjo, tada, kad jau buvo pervėlu szauktis globos paniekyto „Susivien.”

Liudna, liudna, prisiziurint in tekius mūsų brolius, kad jie da teip menkai turi tautiszko pajautimo, jog vietoj indėt kelis centus in tą mūsų tėvyniszką žinyezią, in Susivien.” jie žiuri tik, kaip jį galētu nuskriausti, apiplėszi.

Broliai, geri tėvynainiai, draugai Susivienijimo, dabokite tą garbingą inrėdnę kaip galint ir vilkus in „Sus.” eiles neinleiskit.

Stovis kasos.

Sausio (January) menesij innesze in kasa.

1997 m.		„ „ Elizabeth, N. J. kp.	29.85	
Dieną 5.	Cleveland, O. dr. ir kp.	„ „ Brooklyn, N. Y. kp.	1.00	
„ „	Philada, Pa. dr. s. Juoz.	„ „ Glen Lyon, Pa. kp.	6.80	
„ „	Cincinaty, O. kp.	„ „ Homestead, Pa. kp.	2.50	
„ „	Pittsburg, Pa. kp.	„ „ Terville, Conn. kp.	1.50	
Dieną 7	Northampton, Mass. kp.	Dieną 14	Detroit, Mich. kp.	14.00
„ „	Wilkes Barre, Pa. kp.	„ „	Union City, Conn. kp.	39.40
„ „	McKees Roacks, Pa. kp.	Dieną 15	Baltimore, Md. kp.	34.70
„ „	Cleveland, O. kp.	„ „	Philada, Pa. kp.	23.05
„ „	Bridgeton, N. J. kp.	„ „	Yonkers, N. Y. kp.	6.00
Dieną 12	Ansonia, Conn. kp.	„ „	Richmond, Vir. kp.	2.00
„ „	Shamokin, Pa. kp.	Dieną 18	Mahanoy City, Pa. kp.	26.50
„ „	Athol, Mass. kp.	„ „	Brighton, s. Juoz. dr.	7.60
„ „	Boston, Mass. Vyt. dr.	„ „	Cleveland, O. kp.	65
„ „	Pittsburg, Pa. Vyt. dr.	„ „	P. Mikolainis, Thorp, W.	1.00
„ „	Shenandoah, Pa. kp.	„ „	Minersville, Pa. kp.	13.95
Dieną 13	Waterbury, Conn. kp.	„ „	Cleveland, O. kp. ir dr.	45.65
„ „	Broad Brook, Conn. kp.			

„ „ Cleveland, O. kp.	1.50
Dieną 23 Elizabeth, N.J. kp.	50
„ „ Forest City, Pa. kp.	39.50
„ „ Newark, N. J. kp.	8.00
„ „ Philada, Pa. kp.	5.85
„ „ Brooklyn, N. Y. kp.	25.20
„ „ Luzerne, Pa. kp.	15.30
„ „ Pittsburg, Pa. kp.	8.50
Dieną 26 Brooklyn, N. Y. kp.	6.10
„ „ Scranton, Pa. kp.	13.75
Dieną 27 Mahanoy City, Pa. kp.	1.50
„ 28 Shaft, Pa. kp.	1.80
„ 29 Pittston, Pa. kp.	35.65
„ Philada, Pa. dr. s. Juoz.	40,50
„ Plymouth, Pa. Vol. dr.	2.50
„ „ Plym. Pa dr. sz. Kaz.	22.50
Vas. 2 Boston, Mass. kp.	2.20
„ „ Pittston, Pa. kp.	50
„ „ Pittsburg, Pa. kp.	3.80
„ 3 Wanamie, Pa. kp.	19.85

Sausio mėn. inėjo 780.28

Pernesza suma 2116.80

Viso labo 2897.08

SAUSIO MEN. ISZMOKETA

Dieną 15 Kun. A. Kaupui, kasztus ekspedicijos 2 No Tėvynės	12.10
Kun. J. Žilinskai kasztus ekspedicijos ir ekspreso 4 No Tėv.	25.12
P. J. Paukszeziui už spaudinimą 6 No Tėv.	257.75
Dieną 30 Posmertinė Aleks. Avietos Cleveland, O., ant rankų prez. N. Olzinsko	150.00
Posmert. Agot. Bobinienės isz Detroit, Mich., ant rankų prezidento Strakalaiczio	150.00

594,97

2897,08

Kasoj lieka: 2302,11

Gromatnyczia.

T - a i I g. G r i e s z i u i. T a m i s t o s p r a s z y m a s b u s i s z p i l d y t a s. Z i n u t ė p a t i l p s i n k i t ą N.

T ė v y n ė s S a r g u i. A n t p r o p o z i c i j o s t i n k a m e.

Naujai prisirasziusieje bus apgarstyti sekancziam „Tėvynės“ numerij.

Nekroliogija.

R u t e l i o n i s J u o z a s, G l e n - L y o n k u o p o s, p a e i n a n t y s i s z k a i m o M i k a l a u k o s, K a l v a r i j o s p a v i e t o, S u v a l k ų g u b e r n i j o s; m i r ė 23 d. S a u s i o — 97 m. P r i e S u s i v i e n y j i m o p r i g u l ė j o n o g 20 d. S a u s i o — 95 m. A. a. j o d u s z e i.

Posmertinė iszsiūsta ant rankų kuopos prezidento J. Auskio.

P r z y g o c k i e n ė A g o t a, i s z M a h a n o y P l a n e k u o p o s m i r ė 16 d. V a s a r i o. P r i e S u s i v i e n y j i m o n e i s z b u v o 6 m ė n e s i ų, p o s m e r t i n ė s n e g a l i g a u t i. A. a. j o s d u s z e i.

S z a r c k i s V i n c a s, d r a u g y s t ė s s z v e n t o J u r g i o, i s z C l e v e l a n d, O.; p r i e „ S u s i v.“ p r i g u l ė j o n o g 18 d. V a s a r i o — 94 m. P a s i m i r ė 10 d. V a s a r i o s z. m. S m e r t i s b u v o s t a i g a; e i d a m a s i s z d a r b o a p s i l p o i r p a i m t a s i n s z p i t o l ė t u o j n u m i r ė. A. a. j o d u s z e i.

Klaidų atitaisymas.

Ant 54 pls., 18 eilutėj isz virszaus, antroje skiltije vietoj szv. Juozužo tur but szv. Kazimiero.

APGARŠINIMAI.

Susivienijimas turi del pardavimo sekancias knygas:

Kražių skerdyne, 77 puslapiai. Kalba apie tai, kaip maskoliai – kazokai iszpjovė aną met Kražių bažnyčioj katalikus lietuvius, užtat, kad nenorėjo duot sugriauti savo bažnyczios. Kiekvienas gauna dykai, tik turi prisiust už persiuntimą 5 c.

Padėjimas lietuvių tautos rusų vieszpatystėje. Knyga, kuri buvo siusta pernai pas carą. Rusiszkoj kalboj.

Prekė..... \$ 1,00

Budas senoves lietuviu ir zemaicziu.

Paraszyta S. Daukanto..... 50 c.

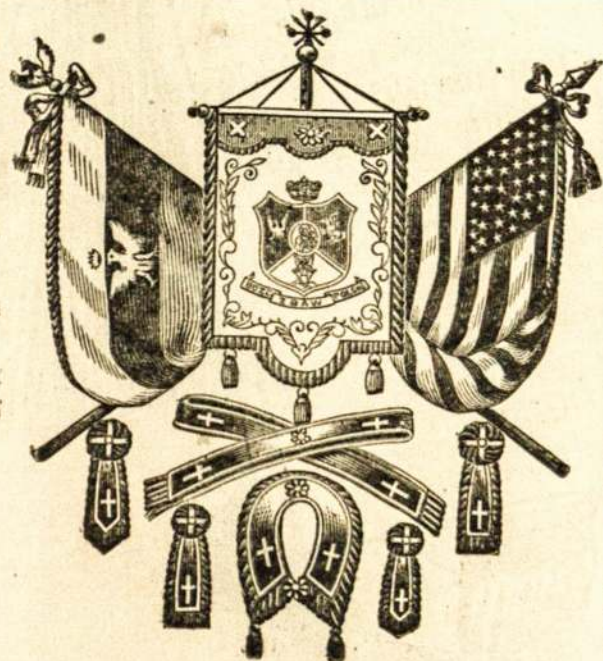
Istorija Europos..... 15 c.

Norint gauti tas knygas reikia kreiptis pas Susivienijimo knygiu kun. A. Burbą.

Jo adresas:

Rev. A. Burba

Plymouth, Luz. Co. Pa.

UŽ SAŽINISZKA IR PUIKU ISZDARBI, ANT PARODOS PO VARDU.

„Koscziuszkos“
Apturejau Sidabrini Medalika.

W. SLOMINSKA,

679 Milwaukee Ave. CHICAGO, ILL.

Paduodu dėl žinios guodti tos kunigijos ir visų Lietuviszkų draugysezių, kad maño krautuvėje randasi szie daigtai:

Veliavos, Juostos, Kvietkos, Zenklai ant krutines, Lazdos del Marszalku ir tt.

Parduodu ko pigiau.

Apsteliuotus daigtus padarau isz geriausios medegos ir puikiai, nes per 26 metus praktikos; gana tame iszsilavinau.

Kiekvienai šeimynai išpuola išsirasyti nedėlinį „Ryta“
aisškiausį ir pigiausį Amerikoje lietuviską laikraštį. Ant me-
tų tikrai 1 doleris. Rasykite ir pinigus siųskite:

**Rytas dolerio
Vertas**

Rev. J. Žebrius John str.
Waterbury, Conn.

Garsas! Garsas! Garsas!

Geriausias ir pigiausias lietuviskas laikraštis
Garsas Amerikos Lietuvių.

Talpina naujausias žinias iš viso svieto, iš Lie-
tuvos ir iš Amerikos apie darbus ir visokius atsi-
tikimus. Jame prisiskaitysi visokių puikių istorijų.

Garsas iszeina Shenadorij kas suba-
ta, o ant metų kasztuoja tik \$1,20 c.

Kas nematė **Garso**, tam porą numerių siunczia-
me už dyką.

Garso drukarnia turi geriausias ma-
szinas ir pigiausiai už tat atlieka visokius
drukoriszkus, darbus, spaudina tikietus, gro-
matas į Lietuvą, užpraszimus ant veselių,
draugysezių konstitucijas ir tt.

Garso redakcijoje pigiausiai gausi nusipirkti vi-
sokių knygų. Susivienyjimo sąnariams **GARSAS**
viską pigiaus padaro.

Garso spaustuvėje spaudinama ir „Tėvyne“.

Adresas toks:

*Garsas Publishing Co.
Shenandoah, Pa.*